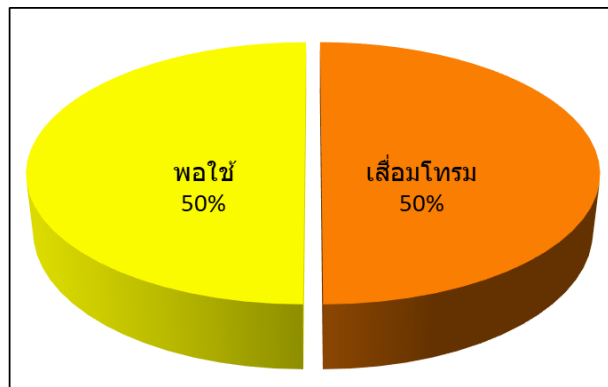

รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำปัตตานี
ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 (สงขลา) ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำปัตตานี ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 รวม 38 จุดตรวจวัด มีจุดตรวจวัดในแต่ละลุ่มน้ำ ดังนี้

ลุ่มน้ำ/แหล่งน้ำ	จำนวนจุดตรวจวัด
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	
- แม่น้ำสายบุรี	4
- แม่น้ำบางนรา	2
- แม่น้ำโก-ลก	4
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- ทะเลสาบสงขลา	9
- คลองอู่ตะเภา	14
ลุ่มน้ำปัตตานี	
- แม่น้ำปัตตานี	5
รวม	38

เก็บตัวอย่างน้ำระหว่างวันที่ 9 - 17 ธันวาคม 2562 ผลการประเมินดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) ใน 6 แหล่งน้ำ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ 50 เท่ากัน (รูปที่ 1) แหล่งน้ำที่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ แม่น้ำสายบุรี ทะเลสาบสงขลาและแม่น้ำปัตตานี แหล่งน้ำที่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ได้แก่ แม่น้ำโก-ลก แม่น้ำบางนรา และคลองอู่ตะเภา

รูปที่ 1 สถานการณ์คุณภาพน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำปัตตานี ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

❖ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก

แม่น้ำสายบุรี

คุณภาพน้ำแม่น้ำสายบุรี โดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี และพอใช้ ร้อยละ 25 และ 75 ตามลำดับ *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี* คือ โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาเรือเสาะ (SB3) สำหรับ *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ บริเวณปากแม่น้ำสายบุรี (SB1) หมู่ 1 ต.กาญจนาภิเษก (SB2) และเทศบาลตำบลศรีสาคร (SB4) (รูปที่ 2)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาเรือเสาะ (SB3) จำนวน 8 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) และสารหนู (As) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

แม่น้ำโก-ลก

คุณภาพน้ำแม่น้ำโก-ลก โดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม มีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเสื่อมโทรมร้อยละ 75 และ 25 ตามลำดับ *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* คือ ปากแม่น้ำโก-ลก (KL4) *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* ได้แก่ หมู่บ้านบูกะตา (KL1) สะพานไทย-มาเลเซีย (KL2) และสะพานท่าแพรก (KL3) (รูปที่ 2)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (Total Coliform Bacteria : TCB) และออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) คิดเป็นร้อยละ 50 25 และ 25 ตามลำดับ

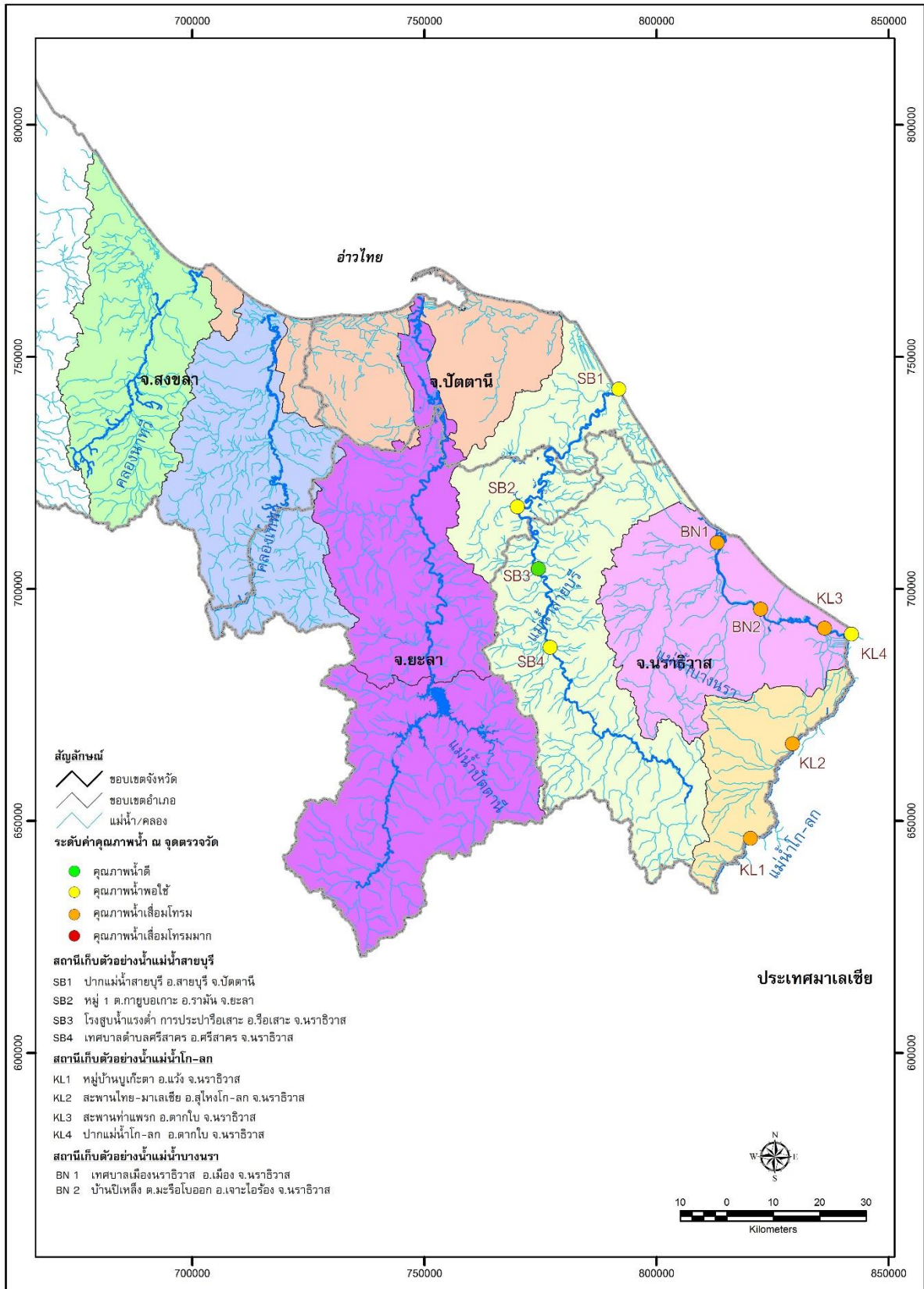
- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม พบการปนเปื้อนสูงบริเวณหมู่บ้านบูกะตา (KL1) และสะพานไทย-มาเลเซีย (KL2)
- แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม พบการปนเปื้อนสูงบริเวณ สะพานไทย-มาเลเซีย (KL2)
- ออกซิเจนละลาย พบมีค่าต่ำบริเวณ สะพานท่าแพรก (KL3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณหมู่บ้านบูกะตา (KL1) และสะพานท่าแพรก (KL3) จำนวน 8 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) และสารหนู (As) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

แม่น้ำบางนรา

คุณภาพน้ำแม่น้ำบางนราโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม *โดยมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* ทั้ง 2 จุด ได้แก่ เทศบาลเมืองนราธิวาส (BN01) และ บ้านปีเหล็ง (BN02) (รูปที่ 2)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ แอมโมเนียไนโตรเจน (NH₃-N) พบมีค่าสูง บริเวณเทศบาลเมืองนราธิวาส (BN01)

รูปที่ 2 คุณภาพน้ำแม่สายบุรี แม่บางนรา และแม่โก-ลก ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

❖ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

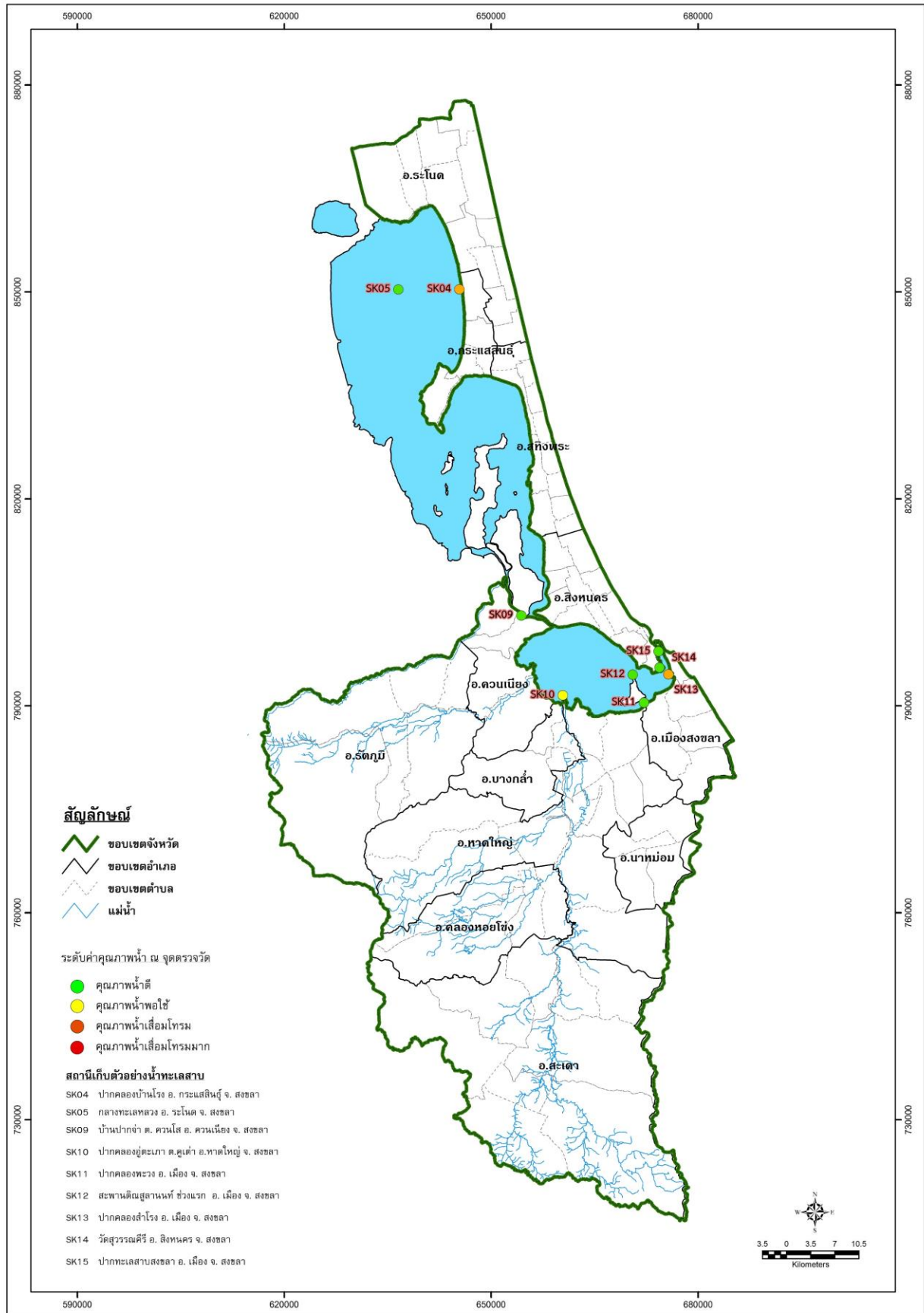
ทะเลสาบสงขลา

คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี พอใช้ และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 67 11 และ 22 ตามลำดับ บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ กลางทะเลหลวง (SK05) บ้านปากจำ (SK09) ปากคลองพะวง (SK11) สะพานติณสูลานนท์ช่วงแรก (SK12) วัดสุวรรณคีรี (SK14) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ ปากคลอง-อู่ตะเภา (SK10) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ได้แก่ ปากคลองบ้านโรง (SK04) และปากคลอง-สำโรง (SK13) (รูปที่ 3)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ ออกซิเจนละลาย พบมีค่าต่ำบริเวณปากคลองบ้านโรง (SK04)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก จำนวน 3 จุดตรวจวัด คือ ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) ปากคลองสำโรง (SK13) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) จำนวน 8 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) และสารหนู (As) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

รูปที่ 3 คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลา ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

คลองอุต๊ะเกา

คุณภาพน้ำคลองอุต๊ะเกาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี พอใช้ และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 7 14 และ 79 ตามลำดับ *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำในเกณฑ์ดี* คือ สะพาน บ้านหน้าฮั่ว (UT04) *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ สะพานวัดบางศาลา (UT10) และสะพาน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (UT11) *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำในเกณฑ์เสื่อมโทรม* ได้แก่ สะพานหลังวัดห้วยคู (UT01) สำนักงานประปาสะเดา (UT02) หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03) สะพานบ้านหัวถนน (UT05) สะพานบ้านตะเคียนเกา (UT06) สะพานบ้านท่าโพธิ์ออก (UT07) สะพานวัดม่วงก้อง (UT08) สะพานบ้านพร้าว (UT09) สะพานทางเข้าวัดท่าแซ (UT12) สะพานวัดนารังนก (UT13) และสะพานสงขลาถากูน่า (UT14) (รูปที่ 4)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ ได้แก่ แอมโมเนียไนโตรเจน ($\text{NH}_3\text{-N}$) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (Total Coliform Bacteria : TCB) และความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) คิดเป็นร้อยละ 53 29 12 และ 6 ตามลำดับ

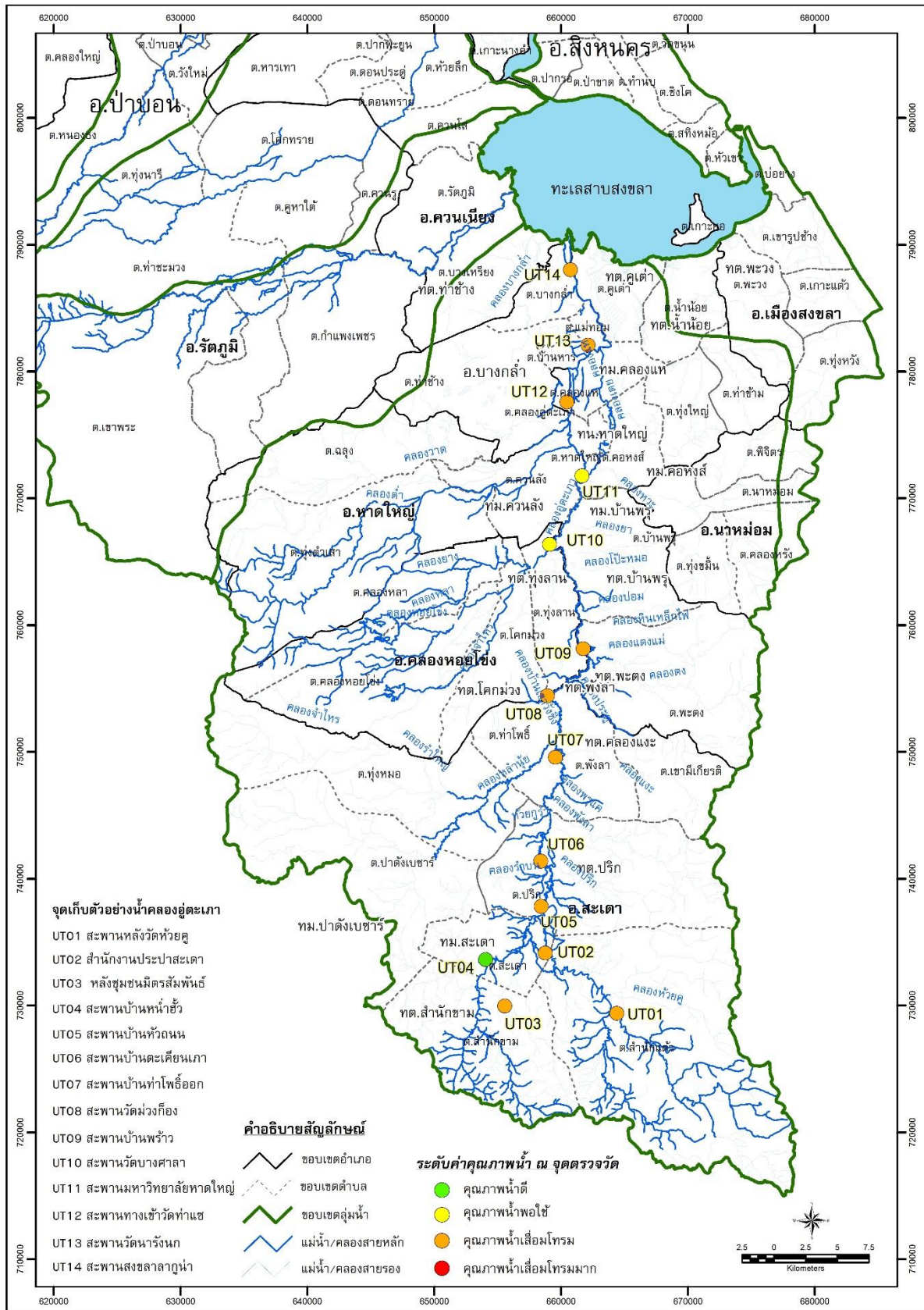
- แอมโมเนียไนโตรเจน พบมีค่าค่อนข้างสูงเกือบทุกบริเวณที่ทำการตรวจวัด *ยกเว้น* บริเวณหลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03) สะพานบ้านหน้าฮั่ว (UT04) สะพานบ้านท่าโพธิ์ออก (UT07) สะพานวัดบางศาลา (UT10) และสะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (UT11)

- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณสะพานหลังวัดห้วยคู (UT01) สำนักงานประปาสะเดา (UT02) หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03) สะพานบ้านหัวถนน (UT05) และสะพานทางเข้าวัดท่าแซ (UT12)

- แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณสะพานหลังวัดห้วยคู (UT01) และสะพานทางเข้าวัดท่าแซ (UT12)

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณสะพานบ้านท่าโพธิ์ออก (UT07)

รูปที่ 4 คุณภาพน้ำคลองอยู่ตะเกา ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

❖ ลุ่มน้ำปัตตานี

แม่น้ำปัตตานี

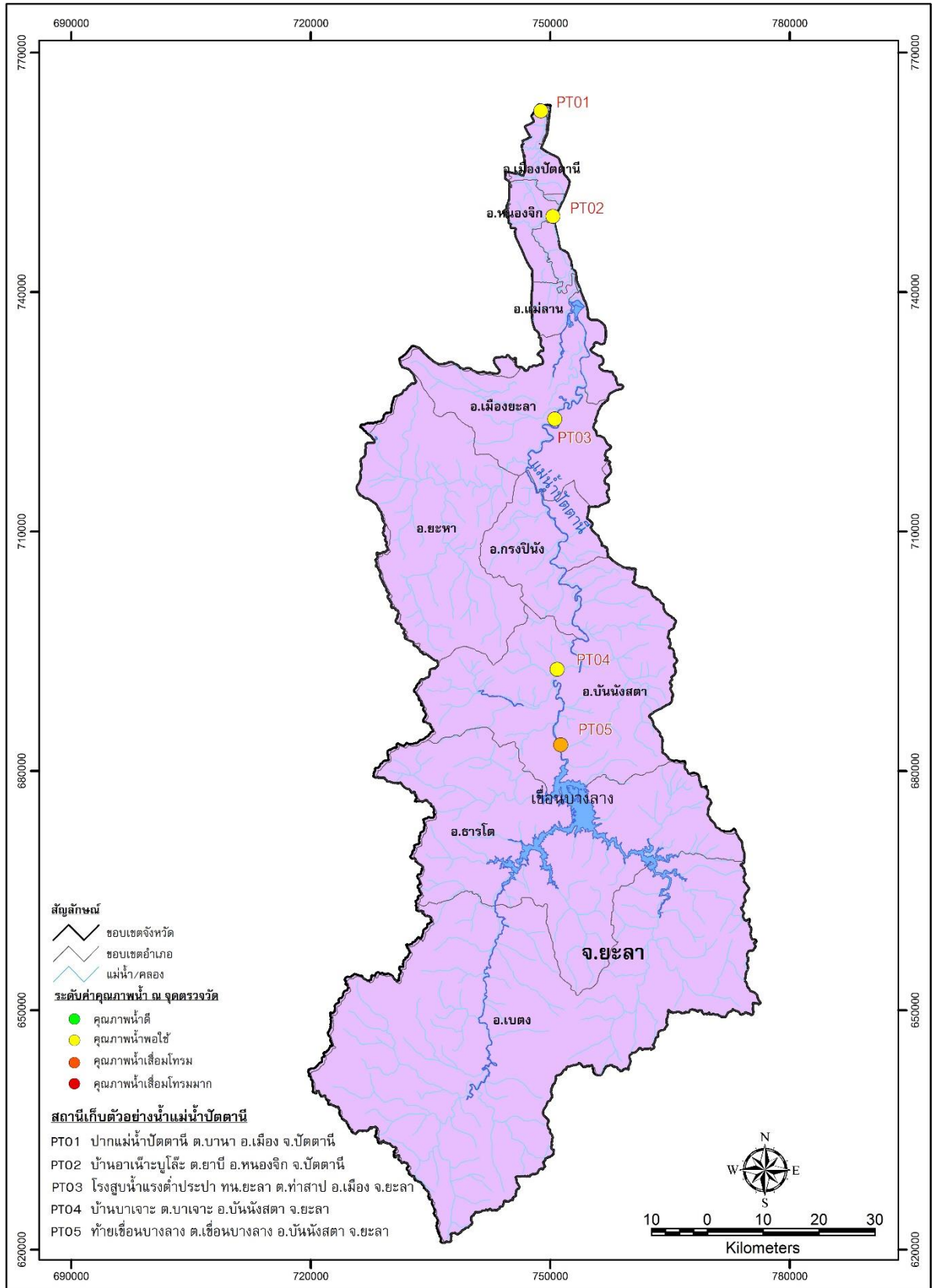
คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 80 และ 20 ตามลำดับ *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี* คือ *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ ปากแม่น้ำปัตตานี (PT01) บ้านอาเนาะบุโล๊ะ (PT02) โรงสูบน้ำแรงต่ำประปา ทน.ยะลา (PT03) และบ้านบาเจาะ (PT04) *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* คือ ท้ายเขื่อนบางลาง (PT05) (รูปที่ 5)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) พบการปนเปื้อนสูงบริเวณท้ายเขื่อนบางลาง (PT05)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำประปา ทน.ยะลา (PT03) จำนวน 8 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) และ สารหนู (As) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ผิวดินทุกพารามิเตอร์

รูปที่ 5 คุณภาพน้ำแม่้ำปัตตานี ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
<p>แม่น้ำโก-ลก</p> <p>หมู่บ้านบูเก๊ะตา (KL1) สะพานไทย-มาเลเซีย (KL2) สะพานท่าแพรก (KL3)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากเกษตรกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่อระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณ ความสกปรกสูง - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้ง ตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบาย ลงคลอง - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำ เพื่อลด การสะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่ม ประสิทธิภาพการไหลของน้ำ - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน
<p>แม่น้ำบางนรา</p> <p>เทศบาลเมืองนราธิวาส (BN1) บ้านปิเหล็ง (BN2)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากเกษตรกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่อระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณ ความสกปรกสูง - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้ง ตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบาย ลงคลอง - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำ เพื่อลด การสะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่ม ประสิทธิภาพการไหลของน้ำ - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
<p>ทะเลสาบสงขลา</p> <p>ปากคลองบ้านโรง (SK04)</p> <p>ปากคลองสำโรง (SK13)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน</p> <p>น้ำเสียจากเกษตรกรรม</p> <p>น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่อระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณ ความสกปรกสูง - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้ง ตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบาย ลงคลอง - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำ เพื่อลดการ สะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการ ไหลของน้ำ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงาน อุตสาหกรรมและอุตสาหกรรม ชุมชนขนาดเล็ก ในพื้นที่ริมคลอง เพื่อลดปริมาณของเสีย - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน
<p>คลองอู่ตะเภา</p> <p>สะพานหลังวัดห้วยคู (UT01)</p> <p>สำนักงานประปาตะเภา (UT02)</p> <p>หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03)</p> <p>สะพานบ้านหัวถนน (UT05)</p> <p>สะพานบ้านตะเคียนเกา (UT06)</p> <p>สะพานบ้านท่าโพธิ์ออก (UT07)</p> <p>สะพานวัดม่วงก้อง (UT08)</p> <p>สะพานบ้านพร้าว (UT09)</p> <p>สะพานทางเข้าวัดท่าแซะ (UT12)</p> <p>สะพานวัดนารังนก (UT13)</p> <p>สะพานสงขลาลา구나 (UT14)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน</p> <p>น้ำทิ้งจากการเกษตร</p> <p>น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริมคลองมีการ บำบัดน้ำเสียที่เหมาะสม - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้ง ตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบาย ลงคลอง - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงาน อุตสาหกรรม เพื่อลดของเสียและปริมาณน้ำเสีย - ขุดลอกคลองอู่ตะเภาและคลองสาขาบริเวณที่ ตื้นเขิน - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน
<p>แม่น้ำปัตตานี</p> <p>ท้ายเขื่อนบางลาง (PT05)</p>	<p>น้ำทิ้งจากการเกษตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รณรงค์การทำเกษตรแบบอินทรีย์ ปลูกพืช กลุ่มดินเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน เสริมศักยภาพ และขยายผลการจัดการน้ำเสียรวมถึงแนวปฏิบัติ ที่ดีในการป้องกันมลพิษ